

УКРАЇНА МІЖ ДВОМА ЗОНАМИ ВІЛЬНОЇ ТОРГІВЛІ – СНД І ЄС: ВІД ПРАГМАТИЧНИХ ДО ЦИВІЛІЗАЦІЙНИХ ВИМІРІВ

Стаття спрямована на аналіз можливих тенденцій подальших інтеграційних орієнтирів України за умов переговорного процесу країни щодо все об'ємлючої зони вільної торгівлі з Євросоюзом і водночас підписання нею договору про зону вільної торгівлі з країнами СНД. В аспекті дослідження – ризики, з якими країна може зіткнутися внаслідок поглиблення інтеграції у східному напрямі, замість реалізації політичного курсу, спрямованого на здобуття асоційованого членства України в ЄС

Ключові слова: Зона вільної торгівлі, Україна, СНД, ЄС.

The article is dealing with analyses of possible tendencies of further integration processes of Ukraine under negotiation process about comprehensive free trade zone with European Union as well as its agreement on free trade zone with the states of CIS. Under discussion are risks, with which Ukraine can deal as a consequence of deepening its integration towards East direction instead of realization of political course for getting associated membership in EU.

Key words: Free trade zone, Ukraine, CIS, EU.

Стаття направлена на аналіз можливих тенденцій дальніших інтеграційних орієнтирів України в умовах переговорного процесу країни в отношении всеобъемлющей зоны свободной торговли с Евросоюзом и одновременного подписания ею договора про зону свободной торговли со странами СНГ. В аспекте исследования – риски, с которыми страна может столкнуться вследствие углубления интеграции в восточном направлении, вместо реализации политического курса, нацеленного на достижение ассоциированного членства Украины в ЕС.

Ключевые слова: Зона свободной торговли, Украина, СНГ, ЕС.

Одним з найбільш гострих питань українського політикуму останніх місяців 2011-го, як і початку 2012-го року стало питання інтеграційних орієнтирів України або, точніше, визначення пріоритетних напрямів цих векторів відповідно до офіційно

накреслених перспектив і практичної діяльності українського уряду. Показово, що відповідно до державних документів, і насамперед Закону України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» [1], таким пріоритетом визначено інтеграцію з Європейським Союзом.

Логічним у цьому відношенні видається переговорний процес, активізований протягом 2011 р., щодо асоційованого членства і всеобємлючої Зони вільної торгівлі з ЄС як важливий етап щодо реалізації більш глобального завдання, а саме – здобуття повноправного членства у Союзі. Слід визнати й суттєві здобутки щодо реалізації зазначеного в аспекті узгодження ключових (насамперед, технічних) параметрів угоди про ЗВТ між Україною і Європейським Союзом, про що було заявлено, зокрема, 20 жовтня 2011 р. керівниками переговорних груп в Європарламенті [2]. Як передбачалось, це мало стати передумовою парафування угоди обома сторонами на саміті Україна-ЄС, що був проведений у Києві 19 грудня 2011 р.

Втім, якщо очікуваного не відбулось, об'єктивно постає питання, чим це було зумовлено? З погляду багатьох оглядачів, причиною гальмування процесу укладання вищезазначеної угоди є несприйняття Євросоюзом тенденцій внутрішньополітичної ситуації в Україні, пов'язаної, зокрема, із кримінальними справами, відкритими діючою владою щодо лідерів опозиції та вельми прохолодне сприйняття, своєю чергою, українською владою тенденції Євросоюзу на поєднання перспектив асоційованого членства України в ЄС з необхідністю проведення в українському суспільстві назрілих політичних реформ, гарантії прав і свобод громадян, забезпечення в Україні європейських політичних цінностей (як важливої передумови членства у Союзі) тощо [3-4]. До цього додається й чинник наполягання українських дипломатів щодо включення до домовленості про асоціацію з ЄС умов й терміну членства України в Євросоюзі – тенденції, яка не знаходить на сьогодні підтримки європейською стороною.

Зазначене є реаліями переговорного процесу, що набув наприкінці 2011 р. відчутних елементів патовості, вимагаючи суттєвих компромісних поступок однієї з двох, або обох переговорних сторін. І водночас, чи тільки вищевикладене стало перешкодою на шляху до підписання угоди про асоціацію з ЄС? Так, достатньо парадоксальним з точки зору ходи України в європейському інтеграційному напрямі став той факт, що 18 жовтня 2011 р. українська сторона в особі прем'єр-міністра країни опинилась серед підписантів нової редакції договору про зону вільної торгівлі з країнами СНД. Характерно, що нову редакцію договору про ЗВТ країн СНД планувалось підписати ще

у травні 2011 р., хоча тоді Україна, на противагу жовтневим подіям, не виявляла політичної позиції щодо членства у зазначеному інтеграційному об'єднанні.

Останнє стало предметом жвавих дискусій українського політикуму, де серед кола думок на особливу увагу заслуговує та, що, оскільки членство України в Євросоюзі не є гарантованим попри існуючі просування у цьому напрямі української сторони, договір України з країнами СНД щодо ЗВТ може стати першим суттєвим кроком в аспекті інтеграції України у східному напрямі, і насамперед щодо можливої перспективи приєднання України до Митного союзу з Росією, Білоруссю.

Гострота дискусії зумовлювалась і продовжує зумовлюватися й вельми неоднозначними заявами з цього приводу перших осіб держави, де вислови щодо особливої важливості євроінтеграційних орієнтирів поєднуються із передбаченнями можливої зміни політичних й економічних інтеграційних пріоритетів для України.

Так, показовими щодо цього можуть вважатися заяви віцепрем'єра України С. Тігіпка, який зазначив на етапі зустрічі президентів України і Росії у Донецьку 18 жовтня 2011 р., що наразі, якщо Європа заблокує підписання домовленості про асоціацію з Києвом, Україна може піти на зближення з Митним союзом. «Якщо зі сторони ЄС прозвучать абсолютно чіткі сигнали «ні», то вірогідність переорієнтації на Митний союз достатньо велика», – заявив він [5]. До такої думки певним чином схилився у своїх заявах упродовж переговорів у Донецьку і президент України, який з урахуванням чергових пропозицій російської сторони щодо членства у Митному союзі, і зокрема в аспекті поєднання можливого членства і зниження ціни на газ для України, відзначав: «Ми це обговорювали і обговорюємо. Останнє обговорення закінчилось тим, що ми вирішили подивитись, як він (Митний союз, – авт.) буде працювати і якими будуть відносини в ньому» [5].

Такі заяви дають привід вважати, що питання інтеграційних орієнтирів не є остаточно з'ясованим навіть для перших осіб держави. З іншої сторони, мова може йти про спроби політичної гри, до якої вдається українське керівництво задля досягнення поставленої (зокрема, євроінтеграційної) мети в межах раунду трьох гравців: ЄС, Росії, України, коли у відповідь на політичні передумови Євросоюзу щодо укладання угоди про асоціацію українське керівництво намагається (як зворотний крок) здійснювати політичний тиск на ЄС через заяви можливої зміни інтеграційних пріоритетів країни. Або, навпаки, про спроби досягнення українським керівництвом певних привілеїв в економічних (енергетичних) відносинах

з Росією за умов можливої реалізації (або гальмування) кроків щодо підписання угоди про асоціацію з ЄС. Зрозумілим у даному відношенні є те, що приєднання України до одного з двох реальних інтеграційних об'єднань (ЄС або Митний союз, а, у більш широкому вимірі – ЄврАзЕС) значно підвищить геостратегічні можливості даного об'єднання на європейському (євразійському) просторі.

Проте, наскільки маневрування керманичів України щодо проблеми інтеграційних перспектив країни може бути виправданим? Очевидним є те, що відсутність чіткої і послідовної політичної діяльності керівництва щодо досягнення попередньо окресленого курсу на євроінтеграцію та зміна (або принаймні заяви щодо можливої зміни) інтеграційних орієнтирів можуть поєднуватись (за умов незрозумілості дій уряду для широких верств населення, а звідси – й відсутності підтримки в суспільстві та, відповідно, політикумі) із серйозними прорахунками у внутрішній і зовнішній політиці.

Позицію чинної української адміністрації можна пояснити: відсутністю достатнього ресурсного потенціалу задля послідовного курсу у європейському напрямі; поглибленням соціально-економічної кризи; зростаючою недовірою суспільства до політики уряду та намаганнями останнього шляхом ситуативних вигод (зокрема через приєднання до ЗВТ у межах країн СНД) покращити свій політичний імідж; неспроможністю або небажанням водночас реалізувати вимоги ЄС щодо внутрішньополітичного життя в Україні тощо.

Втім, якщо керівництво України припускає для себе можливим діяти шляхом маневрування та ситуативного прийняття рішень, завданням наукових кіл є намагання звернути увагу керівництва на деякі об'єктивні положення (як наслідку наукового осмислення соціально-економічних процесів в Україні попередніх десятиліть) щодо визначення інтеграційних орієнтирів країни.

Так, по-перше, просування країни у двох інтеграційних напрямках без чіткого послідовного курсу щодо здобуття повного членства в одному з них (по суті, повернення до політики багатовекторності) поєднано (як засвідчує досвід 1990-х рр.) із загрозою стагнаційності соціально-економічного розвитку країни, перетворення її на маргінальну («сіру») зону, яка залишається поза передовими інтеграційними процесами глобального рівня та поза інтересами провідних гравців (на Заході і Сході), що діють у межах цих процесів.

По-друге, здобуття повного членства України у двох інтеграційних союзах (ЄС та на теренах СНД: ЄврАзЕС, ЄП, Митний союз) є неможливим через несумісність об'єднавчих

принципів їх суб'єктів та існування, так би мовити, різних/відмінних «правил гри», зокрема щодо захисту внутрішніх ринків, конкуренції на міжнародній арені або навіть політичного, безпекового протистояння, якщо йдеться про геополітичні впливи Євросоюзу і Москви.

Характерно, що договір про ЗВТ країн СНД вже сьогодні дає підстави його членам, і насамперед РФ, ініціювати консультації з Україною щодо питань підготовки її домовленості про ЗВТ з ЄС. Це дає змогу деяким аналітикам стверджувати, що «Росія вже не пускає Україну в зону вільної торгівлі», вимагаючи додаткових захисних заходів щодо торговельних операцій сторін [6].

По-третє, виведення України на передові рубежі політичного, економічного, соціального розвитку за умов світових глобалізаційних процесів вимагає приєднання країни до дієвих, стійких та перспективних міждержавних формувань. Таким формуванням на європейському просторі є Європейський Союз як об'єднання, що, попри внутрішні економічні і політичні труднощі і навіть кризові явища, виявляє тенденцію до розвитку, політичного плюралізму, компромісних підходів до розв'язання економічних проблем, збереження національних традицій окремих країн. На противагу цьому, проекти економічної інтеграції, що пропонуються з боку Москви – як в межах СНД, так і надалі (від початку 2000-х рр.) в межах ЄврАзЕС, ЄЄП, будучи мотивованими авторитарною ідеєю геополітичного центризму Росії, не гарантують ані економічної незалежності, ані політичної демократії, ані національного відродження України, а за цим – не можуть визначити за пріоритет східний вектор зовнішньої політики країни.

Факти говорять самі за себе. Так, попри чисельні заяви російських політиків (включно з керівниками держави) щодо економічних вигод для країн-членів інтеграційних об'єднань на євразійському просторі (до яких, окрім Митного союзу, відносять ЄЄП, Євразійський економічний простір і т.д.) реальні цифри та розрахунки щодо економічних перспектив у межах цих об'єднань навряд чи можуть засвідчувати про обопільні вигоди усіх їх реальних або потенційних членів. Принагідно вкажемо на характерну ознаку Митного союзу: 57 % голосів у ньому на сьогодні має Росія, тоді як інші його члени – Казахстан і Білорусь – по 21,5 %. При цьому 87,97 % усіх митних зборів надходять до російського бюджету. Казахстан отримує 7,33 %, Білорусь – 4,7 % [7].

На таких же принципах, а саме – нееквівалентності позицій і впливів функціонують й ЄврАзЕС та ЄЄП як інтеграційні

формування, які пропонуються Росією¹ [8-9]. Зрозуміло, що такі підходи гарантують не просто пріоритет, а превалюючі позиції Росії у межах зазначених структур при тому, що функціонування ЄврАзЕС і ЄЄП передбачає утворення координуючих органів з передачею їм частки повноважень кожної держави-учасниці. «Органи ЄЄП створюються на основі поєднання міждержавних елементів та принципу передачі частини повноважень Сторін єдиному регулюючому органу з поступовим підвищенням значущості останнього», – говорить, зокрема, з цього приводу в Угоді про формування Єдиного економічного простору [9]. Для Росії – це не просто статус, а перспектива підпорядкування своїм інтересам позиції інших країн.

Визнаємо у даному відношенні, що будь-який інтеграційний союз, включно з таким, що уособлює у собі ЄС, не виключає передачу певної частини зовнішньополітичних повноважень кожного окремого національно-державного суб'єкту такого союзу наддержавним структурам координації й прийняття рішень, а за цим, й певне обмеження самостійності його (суб'єкту) зовнішньополітичного маневру. Втім, якщо у межах Європейського Союзу, відповідно до його базового інституційного документу [10], процес прийняття рішень базується переважно на консенсусному принципі, що запобігає центрizmu будь-якої однієї держави чи одній групі держав над іншими, принципи інтеграції з ЄврАзЕС й ЄЄП і, зокрема Митним союзом (який розглядається як складова і водночас важливий етап повноцінної інтеграції в межах Євразійського співтовариства і Єдиного економічного простору), не гарантують можливості

¹ Відповідно до Договору про заснування ЄврАзЕС (що був підписаний 10 жовтня 2000 р. Республікою Білорусь, Казахстаном, Киргизстаном, Росією, Таджикистаном). рішення в Інтеграційному Комітеті (постійнодіючий виконавчий орган Співтовариства) приймаються в 2/3 голосів. Причому кількість голосів кожної зі Сторін, що домовляються, відповідає її пайовому внеску до бюджету Співтовариства на утримання органів ЄврАзЕС, фінансування проведення органів Співтовариства і Комісії Постійних представників..., а саме: Республіка Білорусь – 15 голосів; Республіка Казахстан – 15 голосів; Киргизська Республіка – 7,5 голосів; Російська Федерація – 40 голосів; Республіка Таджикистан – 7,5 голосів; Республіка Узбекистан – 15 голосів. Щодо Угоди про формування Єдиного економічного простору як рамкового документу (підписаного 19 вересня 2003 р. Республікою Білорусь, Республікою Казахстан, Російською Федерацією та Україною), то тлумачення нею порядку прийняття рішень у межах керівних структур (Комісія держав-учасниць) визначається кількістю голосів кожної держави з урахуванням її економічного потенціалу.

ефективного захисту національних інтересів інших держав-учасниць на противагу російським.

Зрештою, досвід участі Білорусі у Митному союзі свідчить, що Кремль ніколи не піде на реалізацію чийхось національних інтересів за рахунок своїх власних економічних пріоритетів чи вигоди. Так, щодо процесу ціноутворення на енергоносії для Білорусі у вимірі поглибленої інтеграції країни з Росією, то упродовж останніх років білоруська і російська сторони знаходились у стані перманентних тарифних війн, які зрештою закінчились повною капітуляцією Білорусі.

Показово, що Кремль зазвичай не виконує щедрих економічних обіцянок. Так, здійснюючи активні дипломатичні зусилля щодо втягування України до Митного союзу через агітацію взаємовигідної економічної співпраці (у тому числі в енергетичній сфері) Газпром декілька разів піднімав ціни на блакитне паливо для Білорусі, довівши його на рівні першого кварталу 2011 р. до 244 дол. за тис. куб. газу та погодившись (згідно останніх даних) реструктуризувати борг та знизити ціну на газ до 164 дол. тис. куб. у першому кварталі 2012 р. за продаж Газпрому повного пакету акцій білоруської газотранспортної системи «Білтрансгаз» [11-12].

Парадоксом у даному відношенні є те, що відповідно до принципів інтеграційного членства у Митному союзі (відповідно до базових документів, зокрема, ЄЕП) узгоджена макроекономічна політика мала б сама по собі (а не за рахунок продажу стратегічних об'єктів, втрати економічної незалежності) забезпечувати конвергенцію макроекономічних показників, у тому числі вирівнювання рівня внутрішніх цін, у першу чергу – на енергоносії, та тарифів на послуги природних монополій.

Але чи варті, з урахуванням досвіду Білорусі, кроки України на економічне зближення з Росією, якщо вигоди від реалій інтеграційного (Митного) союзу, і зокрема у газовій сфері, вочевидь матимуть тимчасовий характер, тоді як перспективою інтеграційного об'єднання стане обмеження самостійності України не тільки в економічній, а й (з урахуванням логіки функціонування поглиблених інтеграційних зв'язків) політичній сфері.

Характерно, що підтвердженням зазначеного виступають не тільки економічні, а й політичні (політико-цивілізаційні) чинники, коли (на противагу Європейському Союзу як спільноти демократично орієнтованих країн) інтеграція у межах ЄврАзЕС, ЄЕП, Митного союзу передбачає об'єднання країн, характерними рисами політичного життя яких на сьогодні є авторитаризм,

корумпованість політичної влади, гострота соціально-економічних і політичних проблем.

Доречними у даному відношенні видаються роздуми (причому щодо Росії) відносно інтеграційних процесів на євразійському просторі одного з членів Політради опозиційної партії «Яблоко» О. Шишлова, який у своїй статті «Єдиний економічний простір – для гастарбайтерів і наркотрафіка?» пише наступне: «У намальованій широкими мазками картині захоплюючого майбутнього – Єдиного економічного простору (ЄЕП) і Євразійського Союзу (відповідно до статті В. Путіна в «Известиях» від 3 жовтня 2011 р.) втрачаються реально існуючі проблеми, які можуть стати критичними для Росії вже в найближчі роки. У якому напрямі пропонується розвивати інтеграцію за участі Росії? Вочевидь, на перший план висувається не європейський, а азійський напрям. Ніяких підвалин розраховувати, що «входження до Європейського союзу дозволить кожному з його учасників скоріше й на більш сильних позиціях інтегруватися до Європи?» (Путін) не проглядається, принаймні – для Росії. В якості перспективних учасників ЄЕП називаються Таджикистан і Киргизія. Як відомо, сьогодні Росія посідає 154-163 місце (з 178 країн) за індексом сприйняття корупції. До речі, інші сучасні учасники ЄЕП – Білорусь і Казахстан – знаходяться у цьому рейтингу вище: на 127 і 105 містах відповідно. Таджикистан стоїть у рейтингу корумпованості на тих же сходах, що і Росія, а Киргизія – ще на рівень нижче, на 164-167 місцях. Може, варто було б обирати інші орієнтири?» [13].

Якщо, з огляду на зазначене, окреслити політико-цивілізаційні інтеграційні перспективи у східному напрямі, входження України до відповідних об'єднань вочевидь перекидає не тільки перспективи її інтеграції з Європейським союзом, а й ствердження, поглиблення, відновлення демократичних засад розвитку, яких вона (Україна) прагне за часи незалежності.

Загалом, чинник політико-цивілізаційних впливів є одним з найбільш важливих і, водночас, одним із найбільш складних і багатовимірних в аспекті окреслення інтеграційних орієнтирів України. Так, розглядаючи можливі цивілізаційні впливи на Україну у майбутньому, не можна не враховувати й наслідки таких впливів відповідно до попередніх періодів її історичного розвитку.

Характерно, що суспільство залишається розколотим відносно інтеграційних преференцій країни, коли західні і центральні регіони орієнтовані переважно на західний вектор інтеграції, а східні є, принаймні, нейтральними, або східно-орієнтованими відносно інтеграційних перспектив України. Показово, що

прихильниками східного вектору інтеграції часто-густо є не тільки представники російської етнічної групи (до 12 % населення України), а й російськомовні (зросійщені) представники української спільноти як провідники проросійських тенденцій. Зазначене можна розглядати в аспекті наслідків довготривалого історичного перебування України у регіональних кордонах з Росією, коли остання – від кінця XVIII ст. виступала в якості метрополії по відношенню до України як національної окраїни, а надалі – від 20-х рр. XX ст. – в якості союзного центру до України як національної республіки. Показово, що попри ілюзорне уявлення сучасних прихильників євразійських орієнтирів щодо цивілізаційних впливів Росії, останнє навряд чи відповідає реаліям історичного розвитку України.

Так, втративши рештки автономного устрою наприкінці XVIII ст. Україна поступово почала перетворюватись з регіону, що характеризувався передовими європейськими тенденціями економічного розвитку, високим рівнем освіти і культури населення, на сировинну окраїну Російської імперії, що позбавлялась будь-яких ознак державності, національних і мовних традицій. По суті, такі ж риси характеризували й період історичного перебування України у складі СРСР, не дивлячись на ідеологічні постулати комуністичного режиму щодо союзницьких, рівноправних відносин суб'єктів федерації. Характерно, що імперські тенденції значною мірою характеризують й сучасні інтеграційні проекти Росії, коли економічне об'єднання під егідою Москви нагадує не стільки співробітництво, скільки підпорядкування учасників можливого економічного союзу Російській Федерації як геополітичного центру євразійського простору.

Можна передбачити, що це було й залишається очевидним для всіх українських урядів, незважаючи на зміну партійної належності президентів або партійного складу парламенту чи урядових кіл. Звідси й традиційність визнання західного інтеграційного вектора за стратегічний орієнтир керівництва України. Втім, очевидним є й те, що досягнення зазначеного вимагає згуртованого поступу усього суспільства, а це, в свою чергу, стане можливим тільки тоді, коли прагматизм західних інтеграційних орієнтирів буде визнаним переважною більшістю громадян і політичних сил України. Важливими кроками щодо цього можуть стати реформаційні зміни у соціально-економічній і політичній сфері як переконливий аргумент щодо західних економічних, соціальних і політичних стандартів. Проте, саме зміни, а не політичні маневрування як підміна назрілих реформ, до яких вдається чинне українське керівництво.

Щодо підписання договору про ЗВТ з країнами СНД, то цей факт може набути різноваріантних проявів у подальшій зовнішньополітичній й зовнішньоекономічній діяльності українських урядових кіл. За баченням окремих аналітиків, цей факт не виключає й певних позитивних моментів, якщо йдеться про врегулювання торговельних відносин України з іншими країнами на теренах СНД [14]. Це – бажаний і об'єктивний процес. Втім, кожний наступний крок щодо вибору шляхів інтеграції з боку уряду країни повинен мати стратегічне спрямування, бути не тільки абсолютно виваженим, а й прагматичним з урахування національних інтересів України. Ціною питання є збереження демократії, суверенітету, економічної й політичної самостійності країни як найбільших здобутків українського суспільства періоду незалежності.

1. Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.president.gov.ua/documents/12069.html> 2. В СНГ підписан новий договір у вільній торгівлі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://news.mail.ru/politics/7103704/>. 3. ЕНП: с Украиной дальше «не о чем говорить» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://news.mail.ru/politics/7149507/>. 4. Юлия Тимошенко стала европейской ценностью. ЕС может отложить соглашение об ассоциации. – Коммерсантъ Украина. – 14.10.2011. – № 166 (1440). 5. Ни да, ни ЕС. Украина застыла между Европой и Россией [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.kommersant.ua/doc/1797555>. 6. Россия уже не пускает Украину в зону свободной торговли с ЕС: «Мы потребуем консультаций». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://censor.net.ua/news/185680/rossiya_uje_ne_puskaet_ukrainu_v_zonu_svobodnoyi_torgovli_s_es_my_potrebuem_konsultatsiyi. 7. Павленко Р. Останній шанс Росії // Тиждень. – 2011. – № 15 (180). – С. 12-14. 8. Договор об учреждении Евразийского экономического сообщества от 10 октября 2000 года [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.evrazes.com/docs/view/3>. 9. Угода про формування Єдиного економічного простору [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/997_990. 10. Договір про Європейський Союз (консолідована версія станом на 1 січня 2005 року) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=994_029; http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_029/ed2005010. 11. Газпром став єдиним власником білоруської труби [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://forum.pravda.com.ua/read>.

php?2,211467509,211467843. 12. Росія отримала всю білоруську трубу в обмін на дешевий газ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.pravda.com.ua/news/2011/11/25/6785941/>. 13. Шишлов А. Единое экономическое пространство - для гастарбайтеров и наркотрафика? [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://shishlov.ru/news/index.phtml?id=613> 14. Украина вступит в Таможенный союз http://www.krrudprom.ua/news/Ukraine_vstupit_v_Tamogenniy_soyuz.html.

УДК 327(477)

Яковенко Н. Л.

ОСОБЛИВОСТІ СПІВРОБІТНИЦТВА МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄС В ФОРМАТІ «СХІДНОГО ПАРТНЕРСТВА»

У статті наголошується на пріоритетності євроінтеграційної стратегії України та аналізується її сприйняття з боку Європейського Союзу. Зазначається важливість всіх форм та механізмів співпраці між Україною та ЄС. Проаналізовано низку аспектів ініціативи Східного партнерства та її значення для поглиблення двосторонніх відносин між ЄС та країнами-партнерами та запровадження нової багатосторонньої основи для співпраці. Певну увагу приділено змісту сучасного головування Республіки Польща в Раді Євросоюзу та ролі Польщі у реалізації «Східного партнерства».

Ключові слова: Європейський Союз, Україна, країна-партнер, європейська інтеграція, «Східне партнерство».

The article deals with the prime importance of Eurointegrational strategy for Ukraine's policy and analyzes its apprehension by the EU. All forms and mechanisms of Ukraine – EU cooperation are considered to be of extreme significance. A number of aspects concerning Eastern Partnership initiative are analyzed in the article, its importance for further development of bilateral relations and establishment of new grounds for cooperation between the EU and its partners are stressed. Certain attention is paid to Polish EU Presidency which is being taken, and the role of Poland in fulfilment of the «Eastern Partnership».

Key words: the European Union, Ukraine, partner state, European integration, «the Eastern Partnership».